

MINTHA ÖTVENHAT...

Mintha ötvenhat
térne vissza,
eddiggi életem
háború-kóistolója,
de megváltoztam, lásd:
a függöny mögül
ma már nem kántálnék
lelkesen egész nap „tankica, tankicá”-t!

És nincs velem,
jaj, nincs velem most
börtönből akkor, nemrég
szabadult apám,
akinek kínjában rögtönzött
„Szentivánéji álom”-előadása
elérte, hogy kíváncsi sarja,
makacs, öt és fél éves lánya
veszélyes törzshelyét elhagyja.

Apám ötletének köszönhetem,
hogy a szavakba szerelmesen,
megúsztam ezt a kalandot
és zsenge agyam végül
Shakespeare-nél, Titániánál,
Oberonnál és Zubolynál landolt.

HARKOVI BETLEHEM¹

[Johannes Brahms: Bölcsődal \(2:08\)](#)

Wanessa M. Diamond (ének), Érdi Tamás zongora) (2014, Müpa)

Még csak nem is
egy „rongyos istállócska” ez,
hidegét nem lágyítja az állatok
jóságos testéből sugárzó,
gyöngéd, megnyugtató meleg.

---

¹ **Múlt és Jövő | Zsidó kulturális folyóirat és Könyvkiadó (2022/1.)**

<https://multesjovo.hu/termek/mult-es-jovo-2022-1/>

Harkovnak megsebzett
városában, most,
a vonakodva, lassan
közelgő tavaszban,
nem ritkaság egy-egy
légópince-szülőszoba,
kint dörrenések,
tank-sormintás utak.

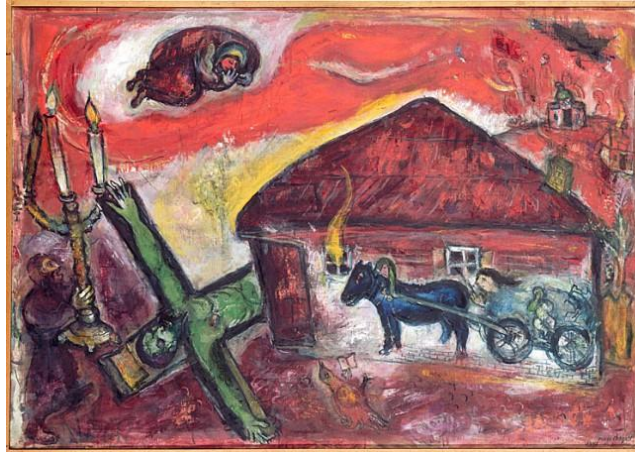
De mégis, hidd el,
minden Betlehem
irányába mutat.
Mert az újszülötti sírás
győzedelmes csengettyűsora
(négyszer hallhattam,
ifjú anyaként, magam is)
mindent, de mindent
eltöröl, ami odakint
gyűlölet, vér és tusa.

Igen, e halál-közeli,
földalatti szülőszobákan, itt,
érintetlen, érinthetetlen
az Élet ritmusa.

Budapesten, 2022 márciusában

SÁBÁT ANATEVKÁBAN²

Moshe Azmannak és a menekültek hitközségének

Marc Chagall: Obsession (1943) Photo: Philippe Migeat

Ép háztető ugyan
már egyre kevesebb van
a közeli Kijevben,
de Anatevka mai népe,
a menekült sereg,
mégis sábátot ül,
nem mereng, s kesereg.
Jövőt és békesség-ígéretet
párállnak szombatjuk
szerényen terített,
szent asztalánál,
egy rom-rengeteg
ijesztő közelében,
a maceszgombócos húslevesek

„Ha én gazdag lennék...”
kezdem dúdolni magamban
Tevje, a tejesember
robajló, keserédes dalát;

---

de aztán másként folytatom:
„Anatevka népe,
elküldeném azonnal nektek
óriási Golde-kötényem
minden, de minden aranyát;
helyette csak legfeljebb
játékpénz-gyöngye „Forintka néniket”
(ez még kislánykoromban
kitalált becenév!)
tudok hozzátok útnak indítani,
s kísérelőül imát, imát, imát.”
*
„*Szeretsz engem, szeretsz engem?*”
Ezt a dalfoszlányt sem feledtem.

Petróczi Éva: Sábát c. költeményében felidézi a Jerry Beck-Joseph Stein-Sheldon Harnick: Hegedűs a háztetőn c. musicaljének két emblematikus jelenetét, amely a Parlando olvasó számára megtekinthető a kaposvári Csiky Gergely Színház 1989-es legendás előadásában: Helyey László (Tevje szerepében) és Molnár Piroska (Golde, a felesége):

[Hegedűs a háztetőn \(Kaposvár, 1989\)](#) (2:52:11)

(A teljes előadás)

-*Ha én gazdag lennék* (13:20-tól)

-*Szeretsz engem?* (1:59:30-tól)

Rendező: Bezerédi Zoltán